

Opinia do ustawy o przeprowadzaniu konkursów na stanowiska kierowników centralnych urzędów administracji rządowej, prezesów agencji państwowych oraz prezesów zarządów państwowych funduszy celowych

Ustawa wprowadza zasadę obsadzania w drodze konkursu stanowisk kierownika centralnego urzędu administracji rządowej, prezesa agencji państwowej oraz prezesa zarządu państwowego funduszu celowego. Zasada ta ma dotyczyć 34 instytucji, których działalność jest regulowana ustawami poddawanymi nowelizacji w opiniowanej ustawie.

Ustawa określa wymogi stawiane kandydatom na kierownika, przy czym odrębne ustawy mogą wprowadzać dodatkowe wymagania, ustanawia ogólne zasady przeprowadzania konkursu, w tym dotyczące składu komisji konkursowej, sprawdzania wiedzy, predyspozycji i umiejętności kandydatów, sposobu udostępniania informacji o wyniku konkursu. Ponadto ustawa określa tryb odwoławczy od wyniku konkursu i przyczyny odwołania kierownika przed upływem kadencji, przewiduje możliwość zawieszenia kierownika w pełnieniu obowiązków w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego o określone przestępstwo z zachowaniem prawa do wynagrodzenia oraz upoważnia Radę Ministrów do wydania rozporządzenia uszczegóławiającego postanowienia ustawy dotyczące konkursu.

Nowelizacje poszczególnych ustaw dotyczących kierowników wprowadzają zasadę ich kadencyjności. Kadencja kierownika ma trwać 5 lat, również w przypadku, gdy zgodnie z dotychczasowymi przepisami trwa ona 6 lat. Usuwane są przepisy przewidujące zakaz zajmowania stanowiska przez dłużej niż dwie kolejne kadencje, określające przyczyny odwołania zbieżne z ogólnymi jego przesłankami przewidzianymi w art. 10 ustawy oraz przepisy upoważniające do wydania rozporządzeń określających tryb przeprowadzania konkursu na konkretne stanowiska kierownicze.

Ustawa ma wejść w życie 1 września 2005 r., w ciągu 6 miesięcy od tego dnia mają być ogłoszone konkursy na stanowiska, na których kadencyjność zostaje wprowadzona opiniowaną ustawą, natomiast kierownicy, którzy aktualnie są w trakcie przewidzianej odrębną ustawą kadencji pełnią swą funkcję do jej zakończenia.

Uwagi do ustawy:

- 1) Zgodnie z art. 1 ustawy stanowisko "kierownika" w jej rozumieniu obsadzone jest w drodze konkursu, jeżeli stanowią tak odrębne ustawy. W związku z tym, że art. 1 nie ogranicza katalogu tych ustaw do poddawanych nowelizacji w art. 13 – 46, a istnieją, lub mogą być utworzone stanowiska określone w art. 1, na które też przeprowadza się konkurs, ale według odmiennych zasad (np. Prezes Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości), powstaje wątpliwość, które przepisy należy stosować przy przeprowadzaniu konkursu. W związku z tym należy wyraźnie ograniczyć stosowanie przepisów ogólnych tej ustawy do kierowników działających na podstawie ustaw nowelizowanych w art. 13 – 46.

Propozycja poprawki:

- w art. 1:

- a) wyrazy "zwanego dalej "kierownikiem", są obsadzone w drodze konkursu, jeżeli odrębne ustawy tak stanowią" zastępuje się wyrazami "są obsadzone w drodze konkursu",
- b) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Przepisy ustawy mają zastosowanie do:

- 1) Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych;
- 2) Głównego Inspektora Sanitarnego;
- 3) Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad;
- 4) Głównego Geodety Kraju;
- 5) Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
- 6) Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych;
- 7) Głównego Inspektora Ochrony Środowiska;
- 8) Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych;
- 9) Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- 10) Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego;
- 11) Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego;
- 12) Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego;
- 13) Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki;
- 14) Przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych i Giełd;
- 15) Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- 16) Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
- 17) Prezesa Urzędu Patentowego;

- 18) Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki;
- 19) Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 20) Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno –
Spożywczych;
- 21) Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki
Wodnej;
- 22) Prezesa Głównego Urzędu Miar;
- 23) Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej;
- 24) Głównego Inspektora Transportu Drogowego;
- 25) Głównego Inspektora Farmaceutycznego;
- 26) Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego;
- 27) Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego;
- 28) Przewodniczącego Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy
Emerytalnych;
- 29) Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców;
- 30) Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa;
- 31) Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych;
- 32) Głównego Lekarza Weterynarii;
- 33) Prezesa Agencji Rynku Rolnego;
- 34) Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty
- zwanego dalej "kierownikiem".";

2) W większości przepisów ustawy nowelizujących ustawy odrębne znajduje się sformułowanie, iż kierownik pełni obowiązki do dnia powołania swego następcy. Wyraz "swego" jest tu użyty nieprawidłowo, ponieważ to nie kierownik powołuje swego następcę, lecz Prezes Rady Ministrów lub właściwy minister powołuje następcę kierownika. Należy więc we wszystkich miejscach w ustawie, gdzie występuje podobne zdanie, zastąpić wyrazy "swego następcy" wyrazami "jego następcy". Propozycja poprawki:

- w art. 13 w pkt 1, w art. 14, w art. 15, w art. 16, w art. 17 w pkt 1, w art. 18 w pkt 2, w art. 19, w art. 20, w art. 21, w art. 24 w pkt 2 w lit. c, w art. 25 w pkt 2, w art. 26 w pkt 2, w art. 27 w pkt 2 w lit. a, w art. 28 w pkt 1 w lit. a, w art. 29, w art. 30, w art. 32, w art. 34 w pkt 1, w art. 35, w art. 36, w art. 37 w pkt 1, w art. 38, w art. 39, w art. 41, w

art. 42, w art. 43, w art. 44, w art. 45 i w art. 46 w pkt 1 wyrazy "swego następcy" zastępuje się wyrazami "jego następcy";

3) w art. 25, 26, 34 i 43 brak jest wskazania kto odwołuje odpowiednio: Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, Przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych i Giełd, Prezesa Głównego Urzędu Miar oraz Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Propozycja poprawek:

1) w art. 25 w pkt 2, w ust. 2a po zdaniu pierwszym dodaje się zdanie w brzmieniu:

"Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa URE.";

2) w art. 26 w pkt 1 po wyrazach "w ust. 2" dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. a i dodaje się lit. b w brzmieniu:

"b) dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:

"Prezes Rady Ministrów odwołuje Przewodniczącego Komisji.";

3) w art. 34 w pkt 1, w ust. 1 po zdaniu pierwszym dodaje się zdanie w brzmieniu:

"Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa.";

4) w art. 43, w art. 153 w ust. 1 po wyrazie "powoływany" dodaje się wyrazy "i odwoływany";

4) w art. 28 w pkt 1 w lit. b, w ust. 2b po wyrazach "Rady Nadzorczej" należy dodać wyraz "Zakładu" zgodnie z terminologią stosowaną w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych;

5) w art. 31 i art. 40 brak jest wyraźnego wskazania kompetencji Prezesa Rady Ministrów do odwołania odpowiednio: Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Przewodniczącego Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych. Kompetencja taka wynika pośrednio z przepisów wskazujących przyczyny odwołania przed upływem kadencji, podczas gdy w ustawie przyjęta została koncepcja wyraźnego wskazania podmiotu uprawnionego do odwołania kierownika. Ponadto w art. 31 i w art. 40 brak jest wskazania, że Prezes Urzędu i Przewodniczący Komisji pełnią obowiązki do dnia powołania ich następców. Propozycja poprawek:

1) w art. 31 przed pkt 1 dodaje się pkt ... w brzmieniu:

"...) dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Urzędu. Prezes Urzędu pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.";

2) w art. 40 w pkt 1 po wyrazach "w art. 9" dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. a i dodaje się lit b w brzmieniu:

"b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Prezes Rady Ministrów odwołuje Przewodniczącego Komisji. Przewodniczący Komisji pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.";

6) uwaga do art. 40 pkt 2 – w związku z uchyleniem pkt 1, 2, 4 i 5 w art. 10 ust. 2 ustawy o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych, należy dokonać zmian w art. 19 ust. 6 i art. 25 ust. 5 tej ustawy, gdyż przepisy te jako przyczynę odwołania odpowiednio Rzecznika Ubezpieczonych i członka Rady Ubezpieczonych wskazują przyczyny wymienione w art. 10 ust. 2. W przepisie tym natomiast pozostała tylko jedna przesłanka zamiast dotychczasowych pięciu. Propozycja poprawki:

- w art. 40 w pkt 2 kropkę na końcu zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 i 4 w brzmieniu:

"3) w art. 19 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

"6. Odwołanie Rzecznika przed upływem kadencji może nastąpić wyłącznie z następujących przyczyn:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) niewypełniania obowiązków na skutek długotrwałej choroby trwającej ponad 6 miesięcy, stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
- 3) rażącego naruszenia interesów osób ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych lub uczestników pracowniczych programów emerytalnych;
- 4) rażącego naruszenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej lub ustaw;
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.";

4) w art. 25 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

"5. Odwołanie członka Rady Ubezpieczonych przed upływem kadencji Rzecznika może nastąpić wyłącznie z następujących przyczyn:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) niewypełniania obowiązków na skutek długotrwałej choroby trwającej ponad 6 miesięcy, stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;

- 3) rażącego naruszenia interesów osób ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych lub uczestników pracowniczych programów emerytalnych;
- 4) rażącego naruszenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej lub ustaw;
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.".";

7) uwaga do art. 43 – w związku ze zmianą art. 153 ust. 2 ustawy – Prawo zamówień publicznych, który dotychczas przewidywał sześć warunków jakie musi spełniać osoba na stanowisku Prezesa Urzędu, odesłanie w art. 155 ust. 2 tej ustawy, zgodnie z którym do Wiceprezesa Urzędu stosuje się art. 153 ust. 2, powoduje ograniczenie przesłanek powołania na to stanowisko do wymogu wyższego wykształcenia i wiedzy o funkcjonowaniu systemu zamówień publicznych, co nie było intencją ustawodawcy. Propozycja poprawki:

- w art. 43 po wyrazach "poz. 177, z późn. zm.)" dodaje się wyrazy "wprowadza się następujące zmiany:", pozostałą treść oznacza się jako pkt 1 i dodaje się pkt 2 w brzmieniu:

"2) w art. 155:

- a) w ust. 2 uchyla się zdanie drugie,
- b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

"3. Wiceprezesem Urzędu może być wyłącznie osoba, która spełnia następujące warunki:

- 1) jest obywatelem polskim;
- 2) posiada wyższe wykształcenie;
- 3) posiada wiedzę o funkcjonowaniu systemu zamówień publicznych;
- 4) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 5) korzysta z pełni praw publicznych;
- 6) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne.".";

8) w art. 46 – nowelizacja ustawy – Prawo telekomunikacyjne, w art. 190 w ust. 6 w zdaniu wstępnym należy usunąć wyraz "wyłącznie", ponieważ takie brzmienie przepisu określającego przyczynę odwołania prezesa URTiP w postaci orzeczenia o zakazie zajmowania kierowniczych stanowisk, stałoby w sprzeczności z art. 10 opiniowanej

ustawy. Przepis ustawy odrębnej określający przyczyny odwołania ma dopełniać katalog przewidziany w art. 10 ustawy, a nie go wykluczać. Propozycja poprawki:

- w art. 46 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

"6. Prezes URTiP może być odwołany przed upływem kadencji w przypadku orzeczenia o zakazie zajmowania kierowniczych stanowisk lub pełnienia funkcji związanych ze szczególną odpowiedzialnością w organach państwa."";

Ponadto w art. 190 ustawy – Prawo telekomunikacyjne powinien zostać uchylony ust. 7 zgodnie z którym w przypadku odwołania Prezesa URTiP przed upływem kadencji Prezes Rady Ministrów powołuje jego następcę na czas do końca kadencji. Taka koncepcja kłóci się z zasadą obsadzania stanowiska w drodze konkursu. Propozycja poprawki:

- w art. 46 w pkt 2 kropkę na końcu zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

"3) uchyla się ust. 7."";

Aleksandra Skorupka